

Перед початком засідання Президії НАН України 26 грудня 2012 року академік НАН України Б.Є.Патон вручив дипломи лауреатам премій двох академій – Російської академії наук і Національної академії наук України – директору Головної астрономічної обсерваторії НАН України академіку НАН України Я.С.Яцківу та старшому науковому співробітнику Радіоастрономічного інституту НАН України доктору фізико-математичних наук О.Є.Вольвачу.

Далі учасники засідання заслухали та обговорили звітну доповідь віце-президента НАН України, голови Секції суспільних і гуманітарних наук НАН України академіка НАН України В.М.Гейця про підсумки виконання цільових комплексних програм наукових досліджень НАН України «Прогнози і моделі соціальної та соціокультурної трансформації українського суспільства у першій чверті ХХІ ст.» й «Інтеграція до світової спільноти та стратегічні виклики для України».

В обговоренні взяли участь академік НАН України Б.Є.Патон, академік-секретар Відділення економіки НАН України, директор Інституту демографії та соціальних досліджень НАН України академік НАН України Е.М.Лібанова, перший заступник керівника Головного управління з питань економічної політики та впровадження економічних реформ Адміністрації Президента України В.А.Комаров, академік-секретар Відділення історії, філософії та права НАН України, генеральний директор Національної бібліотеки України ім.В.І.Вернадського академік НАН України О.С.Онищенко, перший заступник Міністра юстиції України І.І.Ємельянова, академік-секретар Відділення літератури, мови та мистецтвознавства НАН України, директор Інституту літератури ім.Т.Г.Шевченка НАН України академік НАН України М.Г.Жулинський, перший заступник Міністра культури України, віце-президент Національної академії мистецтв України академік НАН України Ю.П.Богущий.

Проблеми, які розглянула Президія НАН України, належать до числа першорядних для розвитку соціогуманітарних наук. Кризова ситуація в сучасному світі багато у чому по-новому поставила питання про їх роль в обґрунтуванні накреслених керівництвом держави планів всебічної модернізації суспільства, виходу держави на шляхи зростання у нових якісних характеристиках, що визначатимуть цивілізаційний поступ ХХІ століття. Для України на сучасному етапі її розвитку особливого значення набуває утвердження високих стандартів рівня життя, побудови громадянського суспільства й правової держави.

Доповідь академіка НАН України В.М.Гейця і виступи у її обговоренні засвідчили, що здійснені установами Секції суспільних і гуманітарних наук НАН України в межах завершених програм дослідження, впровадження їх результатів у практику економічного, політичного, культурного життя, а також плани Секції на майбутнє є відповіддю, цілком адекватною новим умовам і завданням.

Досвід показав, що в Україні лише зусиллями академічної науки можуть створюватися прогностичні і програмні документи, які найбільш глибоко і неупереджено розкривають загальну картину і головні завдання, що стоять перед державою.

Водночас, як відзначалося, реалізація нових дослідницьких задумів вимагає залучення до науково-організаційної роботи широкого активу провідних вчених, формування численних міжінститутських творчих колективів, організації постійно діючих наукових семінарів та інших форм спілкування спеціалістів.

Отже Академії і насамперед Секції суспільних і гуманітарних наук НАН України слід продовжити наполегливу працю щодо надання дієвого концептуально-прогностичного та науково-інформаційного супроводу реалізації державної політики.

Було наголошено, що всім установам Секції слід звернути увагу також на пошук дієвих форм співпраці на постійних засадах з органами державної влади, місцевого самоврядування, діловими колами, громадськими організаціями, без чого неможливо забезпечити адресність розробок, втілення їх у політичні та управлінські рішення.

Члени Президії НАН України та запрошені заслухали і обговорили наукові повідомлення молодих учених НАН України:

– старшого наукового співробітника Інституту кібернетики ім.В.М.Глушкова НАН України кандидата фізико-математичних наук Н.В.Кошкіної на тему: «Розробка стійких методів комп'ютерної стеганографії»;

– старшого наукового співробітника Інституту електродинаміки НАН України кандидата технічних наук І.В.Блінова на тему: «Моделі та методи забезпечення функціонування конкурентного ринку електричної енергії в Україні»;

– наукового співробітника Фізико-хімічного інституту ім.О.В.Богатського НАН України кандидата хімічних наук Є.В.Тімухіна на тему: «Складні фториди та сульфідні металів як перспективні матеріали для інтерференційної оптики».

В обговоренні взяли участь академік НАН України Б.Є.Патон, завідувач відділу Інституту кібернетики ім.В.М.Глушкова НАН України член-кореспондент НАН України В.К.Задірака, директор Інституту електродинаміки НАН України академік НАН України О.В.Кириленко, голова Південного наукового центру НАН України, директор Фізико-хімічного інституту ім.О.В.Богатського НАН України академік НАН України С.А.Андронаті, головний технолог Казенного підприємства спеціального приладобудування «Арсенал» В.П.Соболь.

Згідно з Порядком конкурсного відбору молодих учених НАН України для виступів на засіданнях Президії НАН України та надання цільового фінансування з метою підтримки їх наукових досліджень було прийнято рішення схвалити результати наукових досліджень, викладених у наукових повідомленнях молодих учених Інституту кібернетики ім.В.М.Глушкова НАН України, Інституту електродинаміки НАН України, Фізико-хімічного інституту ім.О.В.Богатського НАН України, та доручити Комісії по роботі з науковою молоддю НАН України разом із Науково-організаційним відділом Президії НАН України врахувати результати розгляду наукових повідомлень при підготовці проекту постанови Президії НАН України «Про відкриття у 2013 році додаткових відомчих тем для молодих учених-доповідачів», а також передбачити додаткові кошти на ці теми.

Присутні на засіданні заслухали та обговорили звітну доповідь голови Наукової ради комплексної програми наукових досліджень НАН України «Стратегічні мінеральні ресурси України» академіка НАН України В.І.Старостенка про її виконання протягом 2010-2012 років.

У доповіді та виступах академіка НАН України Б.Є.Патона, заступника генерального директора Державного підоб'єднання «Укргеофізика» кандидата геолого-мінералогічних наук А.П.Толкунова, керівника Відділення геодинаміки вибуху Інституту геофізики ім.С.І.Субботіна НАН України члена-кореспондента НАН України В.А.Даниленка, головного наукового співробітника Інституту телекомунікацій та глобального інформаційного простору НАН України доктора технічних наук С.О.Яковлева, академіка-секретаря Відділення наук про Землю НАН України, директора Науково-інженерного центру радіогідроекологічних полігонних досліджень НАН України академіка НАН України В.М.Шестопалова, віце-президента НАН України, директора Державної установи «Інститут економіки та прогнозування НАН України» академіка НАН України В.М.Гейця було досить повно поінформовано про основні наукові здобутки установ, що брали участь у цій роботі. Таких установ було загалом 20 із шести відділень НАН України.

Ряд отриманих результатів мав важливе значення для держави. Так, обґрунтовано перспективи відкриття у Чорноморському басейні великих родовищ вуглеводнів. Сформульовано пошукові критерії та рекомендації щодо виділення перспективних площ з видобутку метану вугільних покладів у Донецькому та Львівсько-Волинському вугільних басейнах. Створено модель глибинної будови Кіровоградського рудного району, що суттєво посприяло пошукам родовищ рідкісних і благородних металів та відкриттю нових покладів урану.

За три роки науковцями отримано 25 патентів, більше двох десятків актів на впровадження розробок, виготовлено 6 експериментальних зразків приладів та загалом опубліковано понад 270 наукових праць, в тому числі 15 монографій.

Робота виконана значна, хоча фінансування програми було досить скромним – 2,7 млн.грн. на рік. З цієї причини ряд експериментів не вдалося довести до логічного завершення.

В цілому було зазначено, що науковий колектив виконавців програми отримав вагомі результати, які мають важливе теоретичне та прикладне значення, і запропоновано продовжити реалізацію окремих проектів програми до 5 років, що дасть змогу сконцентрувати зусилля наукових колективів на пріоритетах розвитку мінерально-сировинної бази, власне стратегічних мінеральних ресурсах – вуглеводнях, алмазах, благородних металах, вугіллі, та довести переважну більшість наукових розробок до впровадження.

Крім того, Президія НАН України заслухала інформацію про забезпечення реалізації Угоди про співпрацю між Національною академією наук України та Державним агентством водних ресурсів України; про показники діяльності Сибірського Відділення РАН в 2011 році та їх порівняння з НАН України; про спільний конкурс наукових проектів НАН України та Сибірського Відділення РАН 2012 року; про затвердження скоригованого плану підготовки та випуску наукової видавничої продукції за рахунок державного замовлення Державним підприємством «Науково-виробниче підприємство «Видавництво «Наукова думка» НАН України» та Видавничим домом «Академперіодика» НАН України у 2012 р.; також було розглянуто низку кадрових питань та прийнято рішення про нагородження відзнаками Національної академії наук України.

Секретаріат Президії НАН України